

Koroške vesti.

—k— **Südmarka na Koroškem.** Südmarka ima na Koroškem 104 podružnice, ki so združene v treh okrožjih. V mnogih krajih so tudi državni uradniki načelniki podružnic. Vse podružnice pridno delajo na ponemčenju koroških Slovencev.

—k— **Velik tabor koroških Slovencev** se vrši v nedeljo, 17. majnika, v središču Podjune.

—k— **Kako koroška ljudska šola skrbi za izobrazbo ljudstva.** Iz Koroškega je došlo to-le pismo: »Mein Pester Freund. Ich anfangs meine Schreiben Grübe ich dir Recht herzlich. Ich gib dir zu wissen das hab ich deine Karte dankend erhalten. Pester Freund. Pri-dragi Berjado. Brosimde boschli mi dua Liedra Brinowza ba no Liedro černigou-ga nei koschta garhoče da bom jas sa Dreuh bolejn je imel, brosim de boschli mi gator sua gaurila brosim deba Reidingo mi zu boschli jas di bom hido Narje poslal. Das was Gesprochen haben das wirst shon wießen. Ich lase die din dindlan, te sale daklete bosdrauiti. Ich schliße meine schreiben mi filen Herzli-chen Grüßen und ich lase dich und die Saubere Dirndlan schön grüßen.« — Na-ravnost imenitno!

—k— **Protizakonite šole v Avstriji!** »Kje pa?« se bo vprašal marsikdo. Kdo si drzne proti postavi vzdrževati šolo? »Slovenski Branik« piše: »Nemške šole v Borovljah so protipostavne. Leta 1870. je izdal koroški deželni šolski svet na okrajni šolski svet zaradi pouka v borov-eljski šoli sledeči ukaz: »Da se ugoti želji staršev, obenem pa se tu doseže cilj drž. šol. zakona, je pouk na ondodni šoli tako urediti, da se poučuje prvi dve šolski leti v slovenskem jeziku, drugo leto v drugem oddelku pa se naj začne porabljati nemščina kot učni jezik.« — Danes pa so vse šole v Borovljah popolnoma nemške. Protizakonite šole so torej v ko-roškem vilajetu!

Splošni vestnik.

Nastopno predavanje prof. dr. Ilesiča v Zagrebu. Preteklo soboto je imel prof. Ilesič na zagrebškem vseučilišču svoje nastopno predavanje. Poleg dijaštvo je bilo navzočih mnogo profesorjev in drugega odličnega občinstva. Prof. Ilesič je govoril o temi: Splošen razvoj slov. književnega jezika v minulemu stoletju do 1848. leta. Predavatelj je bil na koncu burno akla-miran. — Ob tem odličnem uspehu gospo-du profesorju iskreno čestitam!

Proti praznovanju Husove petstole-tnice. Kakor poročajo iz Prage, je te dni naučno ministrstvo poslalo posameznim ravnateljstvom čeških srednjih šol zaupen ukaz, v katerem opozarja na Husovo pet-stoletnico, ki jo bodo praznovali prihodnje leto, in zapoveduje ravnateljstvom, naj pre-prečijo vsako udeležbo svojih gojencev pri predstavi ob priliki petstoletnice in tudi razširjanje brošur o Husu med mladino.

Povodim svojega letošnjega zborova-nja so odposlali grški profesorji in ljudsko-šolski učitelji srbskemu profesorskemu in učiteljskemu društvu brzojavni pozdrav, v katerem izražajo željo, naj oba zavezna naroda v interesu miru, pravičnosti in napredka čim intenzivneje delata na okre-pitvi in poglobitvi obojestranskih odno-sajev.

Nov slovenski docent na zagrebškem vseučilišču Ban baron Skerlec je dal na predlog profesorskega zbora modroslovne fakultete dovoljenje, da predava dr. Karel Ozvald, profesor na realni gimnaziji v Gorici, pedagogiko na zagrebškem vse-učilišču. Dr. Ozvald je tretji slovenski doc-ent na hrvatskem vseučilišču.

»Jugoslavija« prepovedana. »Narodni Listy« poročajo, da praško namestništvo ni odobrilo pravil dijaškega društva »Ju-goslavija«, ki naj bi bilo odslej združevalo vse jugoslovanske dijake v Pragi. Sloven-ce, Hrvate in Srbe. Ker so se vsa jugoslo-vanska dijaška društva prostovoljno raz-šla z ozirom na ustanovitev tega novega skupnega društva, je sedaj jugoslovansko dijaštvo v Pragi brez društvene organi-zacije.

Proslava Zrinskega in Frankopana na Dunaju. Dunajsko jugoslovansko dijaštvo je dne 3. t. m. priredilo v Dunajskem No-vem mestu na grobeh Petra Zrinskega in Frana Krsta Frankopana svojo vsakoletno obletnico v proslavo spomina teh narodnih junakov. Letos se je pridružilo proslavi tudi veliko število jugoslovanskega de-lavstva. Dopoldne je bila v župni cerkvi maša zadušnica, ki jo je čital hrvatski du-hovnik. Zvečer pa se je vršila akademija, kjer se je zlasti povdarjala potreba skup-nega dela dunajskega jugoslovanskega di-jaštva in delavstva za skupno stvar. Ven-ci, ki so bili položeni na grobnico, so imeli trakove v skupnih slovenskih, hrvatskih in skrbških barvah.

Državna poslanca dr. Rybař in dr. Ko-rošec pri naučnem ministru. V ponedel-jek, 27. dne pret. m., opoldne sta se ogle-sila državna poslanca dr. Rybař in dr. Ko-rošec pri naučnem ministru dr. vit. Hus-sarku in sta razpravljala z njim o sloven-skih šolskih vprašanjih.

Dr. Bogumil Vošnjak v Zagrebu. Vse-učiliški docent dr. Vošnjak je odpotoval v Zagreb, kjer ostane do konca julija let-nega tečaja, to je do začetka julija. Doktor Vošnjak je krčil pot slovenskim docentur-am v Zagrebu. To leto ni več osamljen, ampak predava poleg njega dr. Ilesič in v najkrajšem času se jima še pridruži tretji slovenski docent. Tako je našel jugoslo-vanski pokret tudi onkraj Sotle uspešen in nenavadno živahen odziv.

Češki učitelji na slovanskem jugu. Pevsko društvo praških učiteljev, ki si je priborilo lep glas doma in v tujini, name-rava poleti napraviti izlet na Balkan ter prirediti koncert v Belgradu in v Sofiji. Na povratku z Balkana se baje ustavi tudi v Zagrebu. In v Ljubljani?

Sprejem vojaških veterinarskih aka-demikov. Na c. in kr. živinozdravniški šoli na Dunaju sprejmejo 14. na kraljevsko ogrsko veterinarsko visoko zdravn. šolo v Budimpešti pa 14 vojaških veterinar-skih aspirantov. Prosilci se morajo obve-zati, da bodo po dovršenih študijah 7 let služili v armadi. Na račun vojnega erarja se med študijsko dobo skupno nastanijo, preskrbujejo, oblačijo in oborožijo. Plače-vati jim ni treba kolegnine, kakor tudi ne taks za izkušnje in za izstavljenje diplo-mov, in tako lahko študije dokončajo brez materialnih žrtv. v vojaški službi pa lah-ko napredujejo do šarže štabnega (višje štabnega živinozdravnika (VIII., oziroma VII. činovni razred). Prošnje morajo biti lastnoročno spisane in kolkovane s kolkom 1 K. Za sprejem na Dunaju morajo biti vložene do 1. avg. pri poveljništvu voj. oddelka c. in kr. živinozdravniške šole na Dunaju, za Budimpešto pa do 7. julija pri poveljništvu 4. armadnega zbora v Budim-pešti.

Vojaški gojenci. S pričetkom šolskega leta 1914/15 (1. sept. 1914) se bodo spreje-mali gojenci na prosta in plačljiva mesta v I., II. in III. letnik c. kr. realke in v I. letnik c. kr. Franc-Jozefove vojaške akademije, in sicer vsi za c. kr. domobranstvo. Glavni pogoji so: 1. Avstrijsko državljanstvo. 2. Telesna sposobnost. 3. Povoljno nra-vstveno vedenje. 4. Dovršeno 14. in ne preko-račeno 16. leto za I. letnik vojaške višje re-alke; dovršeno 15. in ne prekoračeno 17. leto za II. letnik vojaške realke; dovršeno 16. in ne prekoračeno 18. leto za III. letnik vojaške višje realke; dovršeno 17. in ne prekoračeno 20. leto za vojaško akade-mijo. 5. Potrebna predizobrazba. Goje-nec se mora podvreči še posebni sprejemni izkušnji. Prošnje, ki jim je priložiti krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpriče-valo, vojaško zdravniško izpričevalo in izpričevalo o imovinskih razmerah, naslo-viti je na c. kr. domobranksko ministrstvo na Dunaju in jih vložiti do 15. maja 1914 potom c. kr. domobrankskega dopolnilnega okrajnega poveljstva. Pripomni se, da se zahtevajo že za sprejem v I. letnik naj-manj z dobrim uspehom dovršeni 4. raz-ređi srednjih šol. Natančnejša pojasnila daje c. kr. okrajno glavarstvo.

Obsojen škof. Na zadnjem katoliškem shodu v Metz je napadel škof Koppes poslanca levice. Ti so ga tožili zaradi raz-žaljenja časti, in škof je bil obsojen na 200 frankov globe in mora plačati vsakemu tožniku, ki jih je 21, po 200 frankov od-škodnine. Škof Koppes se je proti razsodbi pritožil.

Razgled po šolskem svetu.

— **Rabindranath Tagorova šolska re-publika.** Indijski pesnik Rabindranath Ta-gora je prisojeno mu Nobelovo nagrado do zadnjega vinarja podaril svoji šoli, ki jo je bil ustanovil leta 1901. Ta šola je popolnoma neodvisna od angleške uprave in po svojem ustroju prava republika. Za-vod leži ob Bolpuru (med Delhiem in Kalkuto) in se imenuje »Santineketan«, t. j. »Mirni dom«. Na pokojni dobri sredi plodnega polja, kateri kraj si je bil pesni-kov oče pred 50 leti izbral za svoja mi-stična premišljevanja, je Tagora zgradil obsežno poslopje in ga obdal z vrtovi. V zavodu se nahajajo prostorne učilnice, spalnice in vsi drugi prostori; učenci in učitelji stanujejo vsi v zavodu. Poleg po-slopja se razprostirajo obširna igrišča. Učenci in učitelji, način pouka, hišni red in običaji — vse to je pristno indijsko brez angleške primese ali vpliva. Pesnik je od-klonil celo vsako vladno podporo za svoj zavod, samo, da mu je ohranil popolno neodvisnost. Služabništva v zavodu ni nobenega, učenci sami opravljajo vsa do-mača dela. Nekaj časa je zavod imel nad-zornika, ki se je pa izkazal popolnoma

odveč, ter so ga zato odpravili. Učitelj-stvo izmed sebe izvoli načelnika. Šola ima svoje lastno sodišče, ki sodi po zako-nih, sklenjenih v šoli sami; sodišče je se-stavljeno iz gojencev. Pouk se prične zju-traj zgodaj s prepevanjem Tagorovih hi-men pod milim nebom. Dvakrat na teden se učenci z učitelji zbero v domači ka-peli, kjer razpravljajo o verskih in mo-ralnih vprašanjih.

— **Sodba nemškega pedagoga o za-krpanih hlačah.** Kako smešni in otročji znajo biti včasih nemški pedagogi, to naj-bolj dokazuje sledeči kratki izvleček iz članka, ki ga priobčuje jako razširjeni nemški časopis »Die Jugendlehre« pod naslovom »Zakrpane hlače«: »Kadar sre-čate kakega dečka z lepo zakrpanimi hla-čami in vidite, da je siromaka sram pred svojimi tovariši, ki se mu smejejo, tedaj pristopite k njemu in mu recite: »Čuj, ti si lahko ponosen na svojo mater, ti nosiš najdragocenejše hlače na svetu.« — Ali morda ni to istina? Ali ni v teh hlačah vsita materina ljubav in ali ni lepše, kakor če ste polni zlata? Kadar nosi otrok take hlače s ponosom in zahvalo, tedaj so či-sto gotovo stečiče najboljših ljudskih čuvstev in navada.«

— **Pouk v nemščini** zopet uvedejo v vajenskih in nadaljevalnih šolah na Hrva-skem.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. M. v G.: Vaše pismo smo poslali predsedniku S. Š. M., ki gotovo ustreže Vaši želji. — Upravištvu se tihoče zade-ve (naročnino, reklamacije itd.) naj cenjeni naročniki pošiljajo našemu upravištvu, ne pa uredništvu. Oba naslova sta natanč-no označena na čelu vsake številke!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslo-vanskih učiteljskih društev«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Manufakturna trgovina
J. Grobelsnik,
prej Franc Souvan sin
Ljubljana, Mestni trg 22
nasproti lekarne.

Posebno bogata zaloga
sukna za moška !!
oblačila !!

Najboljši nakupni vir
modernih blagov
za ženske obleke

iz svile, volne, delena itd.

Vedno zadnje novosti
rut in šerp.

Bogata zaloga
vsakovrstnih preprog, zaves in
garnitur.

Izkušeno dobri šifoni, platuid,
kotenine in drugo belo blago.

Zunajna naročila se točno izvršujejo.

P. n. učiteljsvu pri nakupu posebne
ugodnosti glede cen in plačila.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obr-niti na trdiko

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštine prosto! Izredno nizke cene!

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik.
Zalagatelj c. in kr. armade, vojne mornarice,
domobrincev i. t. d.

Očala in ščipalniki
natančno po zdrav-niških predpisih.
Toplometri, baro-metri, mikroskopi,
daljnogledi Busch,
Goerz, Zeiss i. t. d.
Fotografični
aparati itd.
Moderno ure-jena delavnica
z električnim
obratom.
Ceniki
brezplačno.

Tovarniška zaloga priznana
najboljših švicarskih ur kakor
tudi zlatnine in srebrnine.

Zaloga raznega risalnega
orodja za dijake, inže-nirje, arhitekte itd.
Strogo solidna trdka !!
Ogromno število pohval-nih pisem na razpolago.
Krasni ceniki na za-htevo zastoj.
Cene solidne!
Postrežba točna!

Gramofoni od K 20— naprej,
plošče od K 1.50 naprej vedno v
zalogi.

Prvo splošno uradniško društvo

avstro-ogrsko
monarhije

na Dunaju, I., Wipplingerstrasse 25.
je ena največjih in najstarejših zavarovalnic za življenje v monarhiji in
izvršuje zavarovanja za življenje in rente v vseh kombinacijah.

Za izboljšanje gospodarstvenega stanja, za preskrbljenost prihodnosti navezano je posebno
učiteljstvo na samopomoč potom zavarovanja življenja; ugodnosti, ki jih nudi v tem obziru
Uradniško društvo, pa tudi humanitetnemu delovanju namenjene uprave Uradniškega društva
kažejo učitelju, da mu je najboljša, če se oklene Uradniškega društva. Iz pravega spoznanja
teh ugodnosti pridružila so se

največja učiteljska društva

Avstro-ogrsko Uradniškemu društvu.

Silno ugodni zavarovalni pogoji. Nizke premije. Izplačevanje nemudoma in brez odbitka.

Garancijsko premoženje leta 1913 86.8 milijonov kron

Stanje zavarovanj koncem leta 1913 223 milijonov kron

Izplačanih zavarovanj do konca leta 1913 128.5 milijonov kron

Pojasnila daje brezplačno in, ne da bi vprašalec prevzel kake obveznosti

Glavni zastop uradniškega društva

za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, Radetzkystraß 10.